

VYPRÁVĚNÍ JANA LORMANA - SCÉNÁŘ

V(označení vypravěče)

L“Tím klíčovým pocitem mého dětství byl strach” (1:38:50 - 1:38:54)

V: Strach z toho, že například nebude tak dobrý jako ostatní.

V: Jan Lorman se narodil 1.června v roce 1946.... Jeho tatínek byl advokát a maminka byla z rodiny velkopodnikatelů. Podle tehdejšího komunistického režimu byla jeho rodina nežádoucí. Od dětství tak byl doma veden k tomu, aby neřekl něco, co by mohlo někomu ublížit. Společnost lidem jako byl on neustále zdůrazňovala, že nikam nepatří, že jsou nepotřební. To se v něm odrazilo tak, že se snažil všem dokázat opak. Snažil se přizpůsobit ostatním, plout s davem.

L“Já jsem byl poslední ve třídě, který dostal pionýrský šátek a mě to hrozně trápilo, poněvadž všichni už byli ošátkovaní. Dneska vám to může připadat, jako že to je, že jsem mohl být na to pyšný dokonce. Já jsem na to nebyl pyšný, mně to bylo líto ”(0:06:05-0:06:24)

V: Umění v jeho životě hrálo klíčovou roli, neboť pocházel z umělecky založené rodiny. Od mládí rád a dobře recitoval, a škola ho proto vysílala na různé kulturní akce. Nikoho moc nenapadlo zkoumat, s čím bude vystupovat. A tak došlo ke groteskní situaci, kdy na schůzi baráčníků, starších lidí v důchodovém věku, začal přednášet báseň „Křest sv. Vladimíra”.

L“Že jsem stvořil staré báby to mě nejvíc mrzí. Nepřestanou-li mě soužit zahladím je brzy. Hrom ať do nich, abych neklel, zdržet se nemohu, když jim koza málo dojí, běží k pánu bohu” (0:10:23-0:10:35)

V: Na změnu repertoáru už nebyl čas. Učitelka, která ho tam doprovázela při těch verších zesinala, ale on báseň dořekl.

V: Divadlo bylo jeho láskou. Rodiče ho však vedli k tomu, aby nejdříve vystudoval něco praktického, a tak šel na elektrotechnickou školu. Ale nebylo to jen z vůle rodičů, jeho bavila technika a rozhlas měl rád. Po maturitě začal studovat DAMU, a to už také několik let hrál ve slavném Divadle za branou režiséra Otomara Krejči. V dobách normalizace pracoval v rozhlase, ale z politických důvodů nebyl chtěný. Proto podal výpověď a přešel do divadla v Libni, kde bylo prostředí mnohem liberálnější. Tam pak působil i v době listopadových událostí roku 1989. Na čas se pak ještě znovu vrátil do nově obnoveného Divadla za branou.

Od mládí ho ale trápil jeden pocit:

*L: Ten odpor vůči tomu...bylo znát vyhovět, přizpůsobit se. A to přizpůsobit se a to přizpůsobování je něco, co mě trápí celý život. Protože jakmile nastavíte to přizpůsobování, tak jsem pokračoval i dál. Jako nestavět zcela odpor, ale prostě vyhovět, abych mohl dělat to, co chci. To je moje špatný svědomí. za to, že jsem se tenkrát nevzepřel, tak platím minimálně, přinejmenším svým špatným svědomím, že si to pořád vyčítám, že jsem to dělal. Jinými slovy si říkám “Ano, neměl jsem, ale už s tím nic neudělám”(1:42:15 - 1:42:55) **prostříhané***

V: Během své žurnalistické práce dělal pro časopis Svět v obraze reportáž o domově důchodců v Josefské ulici.

L: “To, co jsem tam viděl, mě vážně šokovalo. Představte si, že jsou tam na pokojích starší lidé, především ženy. Dopoledne...v tom pokoji jich je šest, jsou v nočních košilích, leží nebo sedí na posteli. Ticho, nikdo nemluví. Ti co sedí, se takhle kejevou. Ten článek nazval “Čekárna na smrt”, protože tam se nic nedělo.“ (0:19:07 - 0:19:55)

V: V ten moment si uvědomil, že se něco musí změnit. Náhodou se dostal do Paříže na světový kongres dobrovolníků Život 90. Tam se setkal s lidmi z celého světa, kteří pomáhali ostatním, zadarmo, protože k tomu měli nějaký vnitřní důvod.

V: Mohl se sám rozvíjet, ale rozhodl se pomáhat druhým. Založit český Život 90 nebyl takový problém, protože lidé si chtěli navzájem pomáhat.

L: „V devadesátých letech to bylo prostě tak, že ta spontaneita lidská, která byla utlačovaná celý ty desetiletí před tím, najednou vyhřezla v něco krásného. Lidi chtěli pomáhat, lidi chtěli navzájem něco si udělat, něco druhému.“ (0:25:39- 0:26:00)

V: Začali v Pařížské ulici. Pronajali sál a připravili Vánoce pro staré lidi. Pan Lorman měl vždy přístup do rozhlasu, a tak to zveřejnil. Nečekal, že se během jednoho odpoledne vyprodají všechny vstupenky. Akci museli opakovat. Postupně začali zakládat kluby pro seniory a nabízeli jim program.

Píše se rok 1992 a Život 90 zakládá historicky první tísňovou linku pro seniory v celé České republice.

V roce 1993 měli v Praze již 5 středisek. Vznikaly další a další služby, ale na trati byly také překážky. Nebyly peníze na zaplacení budovy, zapůjčené městem, ale Václav Havel poslal na poslední chvíli 150 000 Kč. Díky tomu mohl Jan Lorman ve své práci pokračovat. (37:30)

V: Život 90 vznikl pro lidi, kteří nemohou zůstat sami doma. Zde se o seniory starají pečovatelé. Aby z toho nevznikla další "Čekárna na smrt", jsou zde kavárny, divadlo a různé aktivity, které člověka baví. Lidi tak nacházejí radost a smysl ráno vůbec vstát.